

Atsiliepimas

Apie doc. dr. Žyginto Pečiulio habilitacijos procedūrai teikiamus mokslo darbus ir jų apžvalgą – „Televizijos kaitos proceso sisteminės analizės metmenys“

Prof. hab. dr. Romualdas Grigas

Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas

Iš karto privalu pastebėti, kad prelegento doc. dr. Ž. Pečiulio habilitacijos procedūrai pristatyti mokslo darbai (publikacijos) ir jų apžvalga palieka pakankamai fundamentalių, ir, tai svarbu pabrėžti – labai aiškia kryptimi sufokusuotų studijų įspūdį. Autoriaus dėmesio centre – bene viena iš prieštarinčiausių, o kartu ir įtakingiausių globalizacijos sklaidos mechanizmų, arba jos institucijų – televizija. Su labai aiškiai artikuliuota argumentacija ir, kaip aiškėja iš spaudinių bei apžvalgos konteksto, autorius, pasiremdamas įvairiomis informacijos, komunikacijos, socialinės organizacijos ir kitomis teorijomis, taip pat sisteminės bei loginės analizės metodais, išskleidžia televizijos, kaip megasocialinės struktūros raidos ir išorinį, ir vidinį mechanizmą. Dar daugiau – išskleidžia televizijos raidą lydinčių, ir jos pačios sukeliamų reiškinių bei padarinių susistemintą vaizdą. Reikia pripažinti, kad šis išskleidi-

mas atliktas gana preciziškai, netgi išvengiant, atrodo, visai natūralios pagundos nukrypti į kritinių pastebėjimų bei mokslo žinių populiarinimą ar į politinio pobūdžio publicistiką.

Supermodernios technologijos pasauliui daug ką duoda, bet tuo pačiu – daug ką iš jo ir atima... Štai iš prelegento dėstomos medžiagos mums dar labiau paaiškėja, jog televizijai perėjus prie skaitmeninių technologijų ir išsiplėtus pasirinkimo galimybės, sustiprinama ne tiek demokratinė visuomenės laikysena, bet jos susiskaldymas, atskirų segmentų tarpusavio nesusikalbėjimas, susvetimėjimas. Individo socializacijoje įsitvirtina ne tiek realaus, t. y. aplink pulsuojančio gyvenimo, bet virtualaus, t. y. dirbtinai ir angažuotai konstruojamo pasaulio poveikis. Žodžiu, įtikinamai kalbama ir apie televizijos poveikyje įsitvirtinantį „tokviliškąjį“ demokratinį despotizmą, ir apie visuomenės sugrįžimą į totalitarumo

būseną – t. y. apie naujojo, supermodernaus Leviatano įsitvirtinimą tiek ir nacionalinės, tiek ir pasaulio visuomenės gyvenime.

Doc. dr. Ž. Pečiulio apžvalga pakankamu laipsniu įrodo prelegento paskelbtose publikacijose išdėstytų mokslo idėjų naujumą, aktualumą bei originalumą. Apie mokslinį lygį liudija aiškiai išvelgiamos, bet paties prelegento kažkodėl kukliai nutylėtos, neakcentuotos teorinės bei metodologinės jo atliktų tyrimų prielaidos, panaudoti metodai, bei aiškesnis kitų autorių įdirbis. Ir vis dėlto į akis krinta puikiai išlavinta ir erdvi susistemintos teorinės minties sklaida, plėtojamos mokslinės kritinės analizės lygmuo. Visa tai leidžia autoriui ne tik kalbėti įtinama kalba, bet ir formuluoti ir teorine, ir praktine prasme vertinamus apibendrinimus bei išvadas.

Ko labiausiai pasigesta skaitant doc. Žyginto Pečiulio tekstus? Mano supratimu, pasigendame paties prelegento, kaip itin aukštos klasės specialisto vertinant TV poveikį būtent Lietuvos visuomenei, tiksliau – ugdant ir įtvirtinant tautinę nacionalinę savivoką bei nacionalinį, valstybinį integralumą. Pasigesta bent kiek labiau išplėtos analitinės, humanistiniu konstruktyvizmu alsuojančios minties vertinant TV poveikį jaunajai kartai. Tokį klausimą formuluojame

jau vien dėl tos labai aiškios priežasties, kad regime istorijos pakirstą ne tik lietuvių tautos tvarumą ir dabartinį jos tęstinumo perspektyvos neaiškumą. Bet regime ir tautos pagrindu sukurtos, egzistuojančios valstybės integralumo stygių. Civilizacinės negalios, kurias lietuvių tautai ir jos valstybei „įbruko“ istorija, net ir šiandien, gyvenant Europos bendrijoje, tebeskleidžia savo šaknis. Šiandien galingoji televizija – tas Leviatanas ir kuria tautą, ir ją naikina. Padeda statyti valstybės konstrukcija ir čia pat ją ardo... Kokio prado daugiau?.. Pastebėsiu: tarp skelbtų prelegento publikacijų, žinoma, aptinkame ir tų, kurios skirtos Lietuvos žiniasklaidai. Bet jos yra apžvalginio, o ne konceptualinio, ne diagnostinio – t. y. ne priežastingumų išsiaiškinimo pobūdžio. Betgi tai, ką kritiško esu pastebėjęs, yra grynai diskusinis dalykas, nesumenkinantis bendro puikaus įspūdžio.

Prelegento skelbtos publikacijos, jų turinys puikiai atsispindi vykusiai sukonstruotoje apžvalgoje. Nekelia taip pat abejonių, kad visi tekstai ir ypač jų susistemintas pateikimas apžvalgoje visiškai atitinka habilitacijos procedūrai bei komunikacijos ir informacijos mokslų kryptčiai keliamus reikalavimus.

2007-11-17.